

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Философия және саясаттану факультеті

ПСИХОЛОГИЯ

Айдосова Жанерке Кошкарловна

психология магистрі,

аға оқытушы

10-модуль.

**Тұлғааралық қарым-қатынас
психологиясы.**

10-дәріс.

**Тұлғааралық қарым-қатынас
тұлғалық дамудың негізі ретінде.**

Дәрістің жоспары

1. Тұлғааралық қарым-қатынас түрлерін талдау.
2. Тұлғаның дамуындағы биологиялық және әлеуметтік факторлардың арақатынасы.
3. Тұлғаның даму сатыларындағы қарым-қатынас ерекшеліктері.

Дәрістің мақсаты

Тұлға аралық қарым-қатынас тұлғалық дамудың негізі ретінде жас ерекшеліктеріндегі психологиялық қатынас ұғымын қалыптастыру.

Тұлғааралық қарым-қатынасы дамыған адам:

- жеке психикалық қасиеттері дамыған;
- әлеуметтік ортада өмір сүре алады;
- қарым-қатынас жасауға қабілетті.

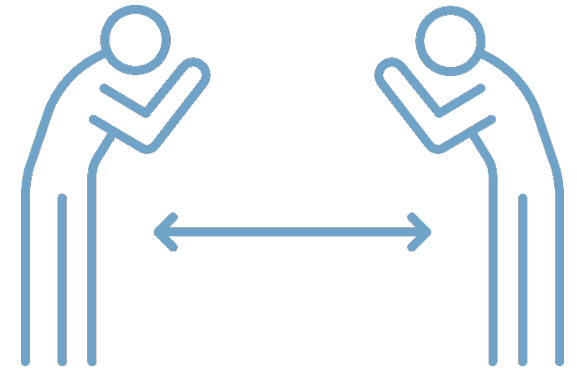
Тұлғааралық қатынастарда адамдардың өзара әрекет етуі

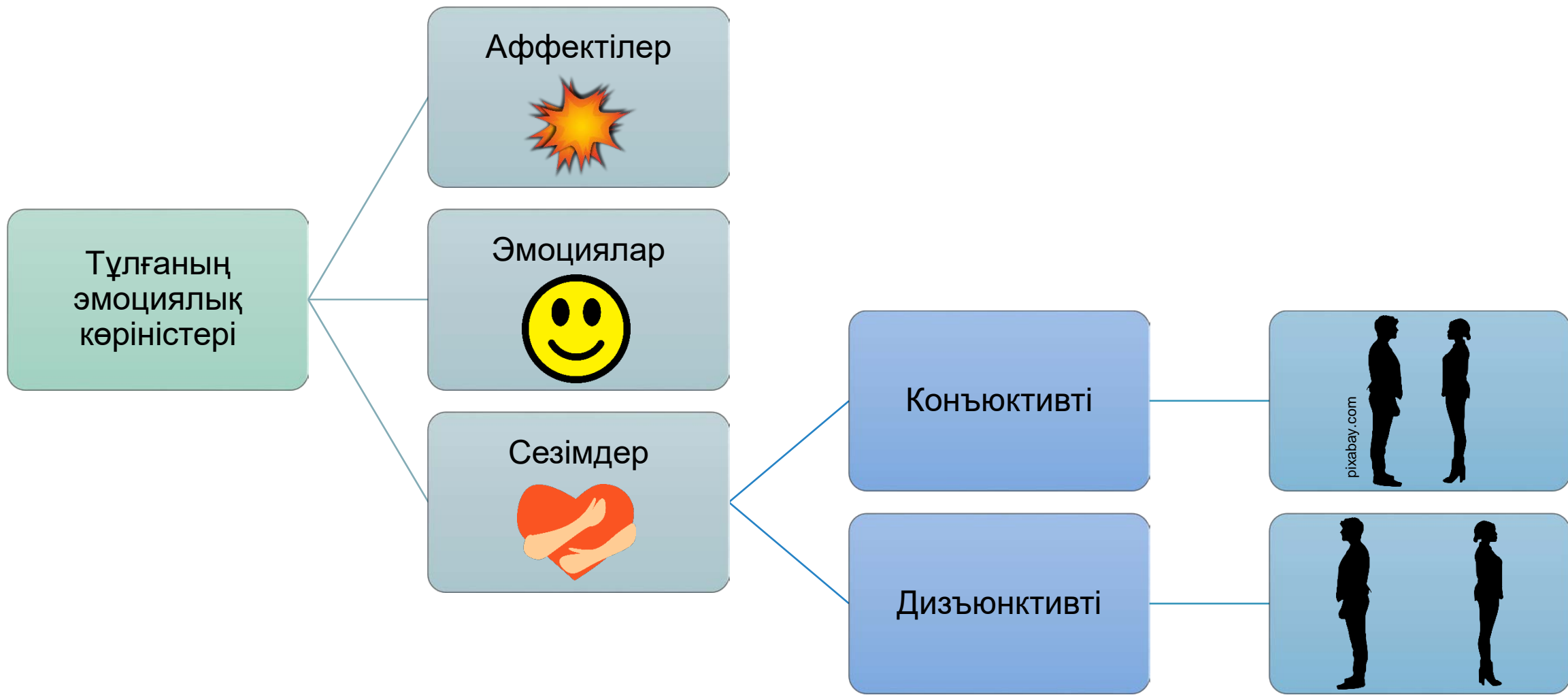
Адамдардың бірін-бірі түсінуі мен қабылдауы

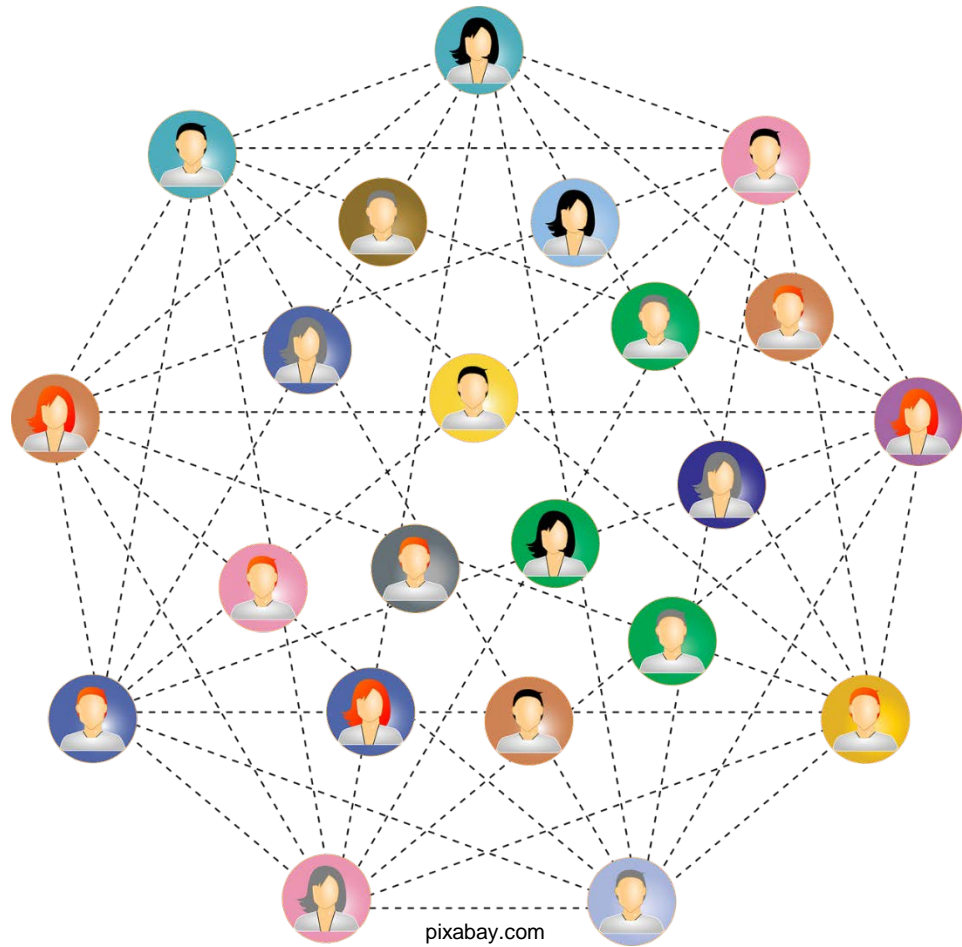
Тұлғааралық тартымдылық

Өзара әрекет пен мінез-құлық

Социометрия әдісі

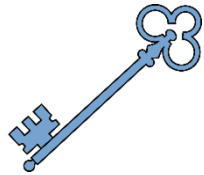
Қарым-қатынас жасауға ықпал ететін жеке тұлғаның негізгі сипаттамалары

Интеллект

Эмоция

Құндылық

Сенсорлық

Этика

Энергодинамика

Эстетика

Мінез-құлық

«Қарым-қатынас» тесті

1. Маған біреуге өзімнің ойымды айту ұнайды.

2. Мен достыққа қарағанда басқа нәрсеге көңіл аударамын.

3. Менің көңіл-күйім достарымның жетістігі туралы естігенде төмендейді.

4. Достарыма қарағанда менің құқығым көп екенін сеземін.

5. Өз-өзіммен қанағаттануым үшін басқа біреуге жақсылық жасауым керек.

6. Мен достарымның жанында болғанда, менің проблемаларым жоқ болып кетеді.

7. Мен достарымнан жалықтым.

8. Мен сабақ оқып жатқанда, мені мазалағанын қаламаймын.

9. Маған басқа біреулерге көмектесу қиындық туғызса да ұнайды.

10. Менің досымның ойы дұрыс болмаса да, мен оны сыйлағандықтан онымен келісемін.

11. Мен жалғыз болған кезде көп қорқыныш пен қысымды сеземін.

12. Менің ойымша өмірдің негізгі қызығы қарым-қатынас болып табылады.

13. Менде көп дос болғанын қаламаймын, тек жақындарым болса деп ойлаймын.

14. Мен көпшіліктің арасында болғанды қалаймын.

15. Мен жақын адамдармен ренжіскенде, өзімді жаман сезінемін.

16. Менің достарым басқаларға қарағанда көп.

17. Мен басқа адамдардың ойынан өзімнің ойыма көбірек сенемін.

18. Мен жақындарыммен қарым-қатынастан гөрі әлеуметтік жағдайға және мансапқа көп көңіл бөлемін.

19. Мен жақын достары жоқ адамдарға жаным ашиды.

20. Маған деген қарым-қатынаста көптеген адамдардың көңілі толмайды.

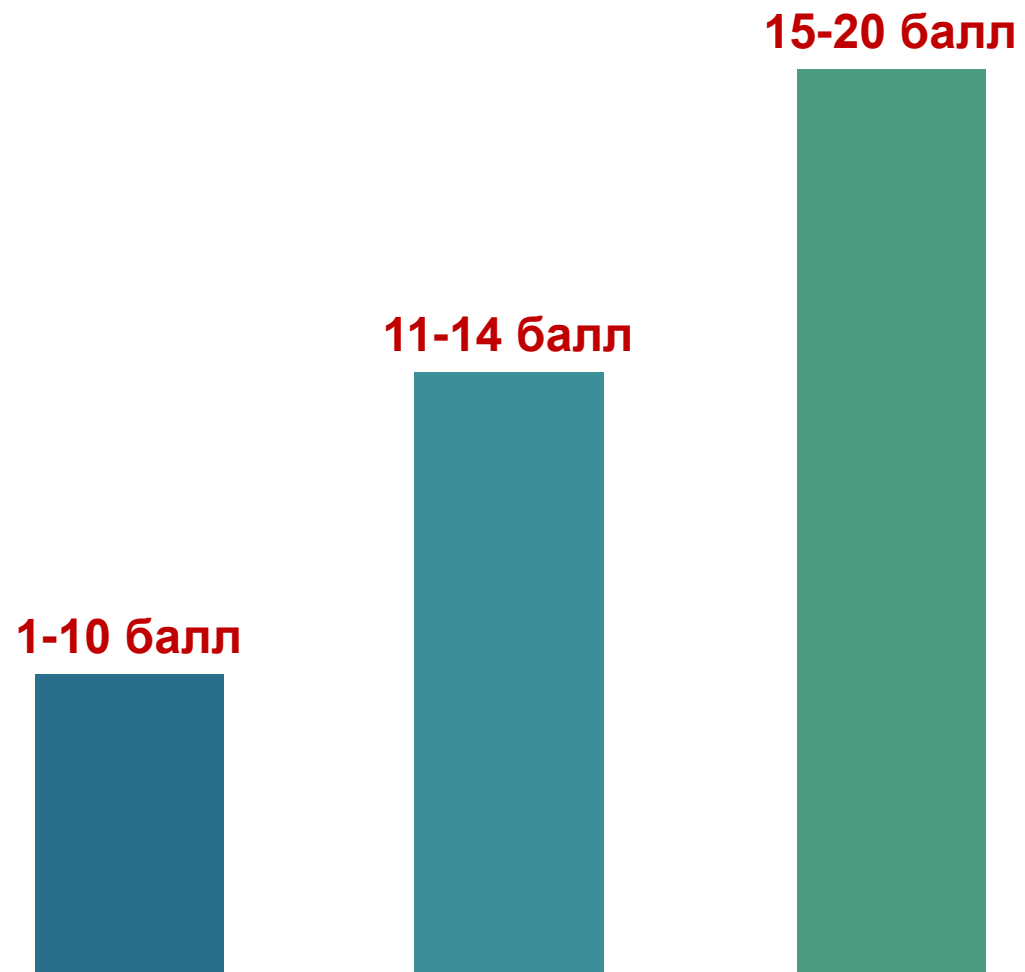
«ИӘ» жауаптары:

5	6	9	11	12
13	14	15	16	19

«ЖОҚ» жауаптары:

1	2	3	4	7
8	10	17	18	20

Нәтижелер

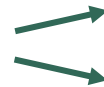

Даму процесі

Алдыға қарай қозғалу,
өзгеріс.

Выготский Л.С.

Мәдени-тарихи даму.

Жақын даму аймағы.

Рубинштейн С.Л.

Даму мен оқудың бірлігі.

Штерн В.

Екі фактор конвергенциясы.

Выготский Л.С.

Тұқымқуалаушылық және
әлеуметтік факторлардың
бірлігі.

Нәрестелік шақ (0-1 жас)

static.vecteezy.com

Анасы немесе оның
орнын басатын адам

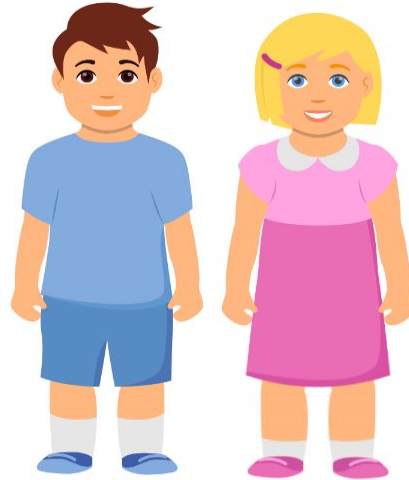

Әлемге сену – сенбеу

Энергия және өмірлік
қуаныш

Ерте балалық шақ (1-3 жас)

Ата-анасы

Дербестілік – ұят,
күмән

Тәуелсіздік

Балалық шақ (3-6 жас)

Ата-анасы, ағасы
және әпкелері

Ынталылық –
енжарлық, кінә

Мақсатқа ұмтылу

pixabay.com

Мектептік жас (6-12 жас)

static.vecteezy.com

Мектеп, көршілер

Компетенттілік –
кемшілік

Білім және ептілікті
игеру

Жасөспірім және жастық шақ (12-20 жас)

Құрдастар тобы

Тұлғаның сәйкестілігі –
мойындамау

Өзіндік анықталу, жан
қиярлық және сенімділік

Ерте кемелдену (20-25 жас)

Достары, сүйіктілері

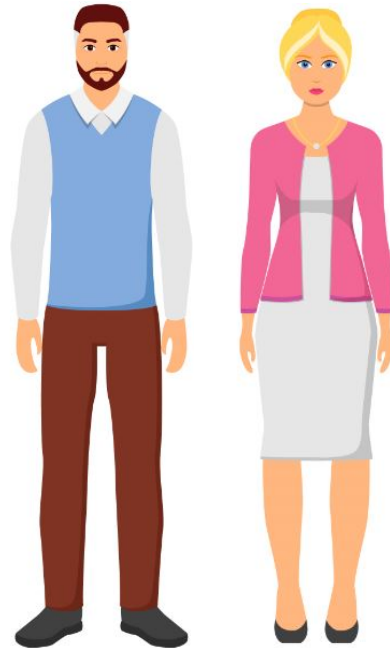
Жақындық –
оқшаулану

Бірлестік, махаббат

pixabay.com

Орта жас (25-65 жас)

static.vecteezy.com

Еңбек, туған үйі

Гендерлік және
кәсіби тоқырау

Шығармашылық және
қамқорлық

Кеш кемелдену (65 дейін жас)

Адамгершілік,
жақындары

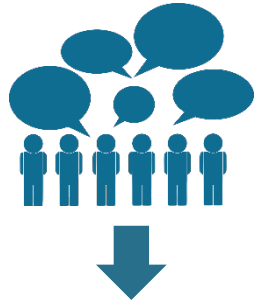
Тұлғаның тұтастылығы –
үмітсіздік

Даналық

pixabay.com

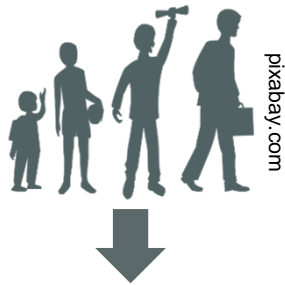
Түпкі түйін

Тұлғааралық қатынастар – бұл бірлескен іс-әрекеттің мүшелерінің бір-біріне қатынасы, бағыты.

Адам тек даму процесінің нәтижесінде ғана әлеуметтік тұрғыда қалыптасады.

Әрбір жас кезеңінде адам белгілі бір іс-әрекетті меңгеру арқылы қарқынды дамуға мүмкіндік алады.

Пайдаланган әдебиеттер

Негізгі:

1. Т. Д. Марцинковская, Т. М. Марютина, Т. Г. Стефаненко и др. Психология развития: учебник для студ. высш. психол. учеб. заведений / под ред. Т. Д. Марцинковской. - 3-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2007. – 528 с.
2. С.К. Багадирова, А.А. Юрина. Материалы к курсу «Психология личности» (раздел «Теории личности»): учебное пособие: в 2 ч. Ч. 1 / С.К. Багадирова, А.А. Юрина. – Майкоп: Изд-во «Магарин О.Г.», 2011. – 165 с.

Қосымша әдебиеттер:

1. Л. Хьелл, Д. Зиглер. Теории личности (Основные положения, исследования и применение). – СПб. Питер, Пресс, 1997. – 608 с. – (Серия «Мастера психологии»). 15ВМ 5-88782-412-3.

Пайдаланган интернет-ресурстар:

pixabay.com; freepng.ru; static.vecteezy.com.